

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 21. SZÁM.

(„Falv” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)

Telefon: 11—55—62.

Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Külföldre egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P.

Kormányférfiak a magyarság mai kötelezettségeiről

A kormány tagjai, Kállay Miklós miniszterelnökkel az élükön, az elmúlt héten az ország különböző vidékein foglalkoztak a mai időkkel és vázolták azokat a kötelezettségeket, amelyek a jobb jövő kívívása érdekében minden magyarra egyformán hárulnak.

Kállay Miklós miniszterelnök szeptember 9-én, a Magyar Elet Pártjában megtartott első őszi értekezleten mondott nagyhatású beszédet, amelyben kifejezésre juttatta Magyarországnak Mussolini iránti hálóját és köszönetét. Hangsúlyozta azután, hogy

az ország egységének megőrzése a legfontosabb feladat, mert a magyar egység az egyedüli, ami átvezethet bennünket a mai igen nehéz időkön. Barátnak és ellenségnek egyaránt az a döntő, ha látják, hogy országunk egységes, erős és fegyelmezett; hisz hivatásában, hisz abban, hogy bármi történjék is ezen a világon, ennek az országnak fenn kell maradnia.

Kérte a párt tagjait, utasítsanak vissza minden jelszó-politikát; a gyvaságot építs, mint a kalandorságot; minden, ami nem teljesen és egészben a tiszta igaz magyar politika.

A magyar célokból egy jótányit sem forgasolhatunk el, minden erőnkkel a magunk léteinek biztosítására kell fenn tartani.

Az Erdélyi Párt a honvédségnek Erdélybe történt bevonulása harmadik évfordulóján, Kolozsvárról rendezte meg nagygyűlést, amelyen résztvett Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter is.

Teleki Béla gróf, a Párt országos elnöke megemlít beszédében hangsúlyozta, hogy

az fogja eldönteni sulyunkat és erőnkét, milyen egységet, milyen fegyveres és lelki erőt képvisel az ország.

Kifejtette, hogy Erdélyben nem politikázás, hanem az építés, a magyarság megerősítése a cél.

Foglalkozott a munkásság, a földművelő-réteg és az értelmiség összefogásának kérdésével is, rámutatva arra, hogy vigyáznunk kell arra, hogy milyen szándék jegyében történik ez az összefogás, nehogy ezen keresztül a magyarságtól idegen célok szolgálatába állítsák az összefogott elemeket és a nemzetköziség, vagy a zsidó törtétek lovagoljon a magyar tömegek hátán az érvényesülés felé.

Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter a kormány képviselőitől szólalt fel. Beszédében hangsúlyozta, hogy

a mai helyzetből csak úgy szabadulhatunk ki szerencsés módon, ha összefogunk magyarok és ha — legalább a nagy kérdésekben — nincsen közöttünk mélyreható nézeteltérés és ellentét s bizva a nem-

zet hivatott vezetőiben, ősi erejében, egymást megbecsülve, kéz a kézben haladunk tovább azon az úton, amelyet a viszonyok ismeretében és a felelősség tudatában a kormány kijelölt.

— Maradjunk józanok — úgy mond — és ne felejtjük el, hogy van felettünk Gondviselés és vannak ebben az országban, élükön a Főméltóságú Kormányzó Úrral (percekig tartó taps és éljenek) olyan férfiak, akik tettekkel bizonyították már nem egyszer, hogy méltók arra a bizalomra, amelyet a nemzet belőlük helyezett.

Vitéz Lukács Béla miniszter, a MEP országos elnöke szeptember 11-én Zentán, a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Úr emlékszóbránának leleplezési ünnepén mondott beszédet. Beszédében a nemzetiségekkel való együttműködés fontosságát hangsúlyozta és rámutatott arra, hogy ha voltak is az ilték napok között surlódások — azok eltörnyülnek az együttműködés, a közös áldozatok nagy eredményei mellett.

Méltatva ezután a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Úr érdemeit, fekkölt egyéniségét és hangsúlyozta, hogy Ma-

gyarország „primus inter pares” — első az egyenlők között — akar lenni Európában.

Délvidéki körúti során nagy beszédet mondott még Lukács Béla miniszter Zomborban is. Elesen szembefordult beszédében a remhírtjesztő, suttogó propagandával; leszegezte, hogy

Magyarország békét akar, de nem akármilyen békét, hanem diadalmas békét, amely ezen a földön a magyarságnak és a velünk élő nemzetiségeknek boldog és békés otthonot biztosít.

Beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be.

— Bizalommal nézünk a jövő elé. Magyarságunk és nemzeti hadseregünk elég arra, hogy sorsunkat mindenképpen biztosítsa. Minden veszéllyel szemben megvédjük ezt az ezerevűs államot. Bizalom, egyértelmű, hűség felelítő újabb ezer évet.

Ullein-Reviczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter Sopronban, a Soproni Munkahét keretében beszélt. Rámutatott arra, hogy Magyarországon minden nemzetiség szabadon énekelheti kultúráját. Senki nyelve, kultúrája miatt el nem nyomtak. Hangoztatta, hogy

Magyarország sohasem igazodott politikai konjunktúrákhoz; a magyarság mindig csak harcolt, vesztett és pusztult Európáért...

BENITO MUSSOLINI KISZABADÍTOTTÁK A FOGSÁGBÓL

Július 25-én, vasárnap este röptette szét a rádió a világra a hírt: Benito Mussolini „Jemondott” és Olaszország új úton keresi jövő boldogulásának előfeltételeit. Azután megkezdődött az Itáliát két évtized alatt felvirágoztató faszizmus felszámoltatása, Mussoliniról és munkatársairól egyre bizonytalanabb hírek érkeztek és mindenki sejtette, hogy a Duce fogságban van. És kiderült, hogy az angolszások Mussolini és a faszizmus főereállítás ellenére sem nyithettek feltételeken, sőt még Rómát sem ismerték el nyílt városnak. Végre megszületett a fegyverszünet is, amelynek fel-

tételei súlyosabbak, mint annak idején a német-francia fegyverszüneté voltak.

Hiller vezér és kancellár augusztus 17-én este rádióbeszédet mondott, amelyben a kipróbált, bajban is helytálló hű barát és fegyvertárs meglepő érzéseivel emlékezett meg a Duceről, a világtörténelem egyik legnagyobb egyéniségéről, alkotó államférfiáról.

Három nappal Hitler beszéde után, szeptember 12-én, — ismét egy vasárnapi napon — este új-ból, minden eddiginél nagyobb jelentőségű eseményt sugároztak szerte a világra a rádió-állomások:

„Német ejtőernyős csapatok és a biztonsági szolgálat, valamint a fegyveres SS emberei vasárnap vállalkozást hajtottak végre az áruló-csoport által fogságban tartott Duce kiszabadítására. A rajtaütés sikerült. A Duce szabad. Ezzel meghiusult a Badoglio-kormány a megállapodása, hogy a Ducet kiszolgáltassák az angoloknak és amerikaiaknak.”

Ez, a világtörténelemben szinte példa nélkül álló katonai hőstét hatalmas bölcsészeti értékesítésnek, pompásan felépített szónoklatoknak, meggyőzésnek, ragyogóbban és mégis egyszerű-

ben fejezi ki az igazi barátság, bajtársasság lényegét: a minden körülmények között való helytállás, rosszban is kitartás kötelességét. A Mussolininek Itália cseréről történt távozásá-

után 7. léten történt esemény leírhatatlan örömet és lelkesedést keltett elsősorban Észak-Olaszországban, azon a vidéken, ahonnan két évtizeddel ezelőtt Mussolini pályafutása és ezzel Itália fellendülése, régi diadon-gének reneszánsza elindult. Uj erőt és lelkesedést merítettek a hírből Németországban is, ünnepelve a Führer és a Duce barátságának ezt a csodás bizony-ságtételét.

De különös örömmel és lelkesedéssel fogadta a jóhírt a magyar falvak népe, amely Mussoliniben a Szentistváni Birodalomnak a trianoni összeomlás utáni első igaz barátját tisztelt.

A magyar falvak népe jól tudja, hogy mit köszönhet a Ducenak, Mussoliniben a magyar föld népe a nagy államférfiún, nemzetünk hatalmas szószólóján kívül még a föld fanatikus szerelmest is csodálja. Minden magyar faluban tudják, hogy annak idején, a Falu-Gazdaszövetség olaszországi gazdasági csereakciói során a magyar gazdai és rajtuk keresztül a magyar földműves társadalom állott legközelebb a szívéhez, amit sokszor ki is mutatott a velük folytatott beszélgetéseken és különösen akkor, amikor Pontiniában velük együtt aratott-ésépl.

A Duce kiszabadulásának kihatásait egyelőre felmérni sem lehet. Bizonyos, hogy a második világháború rengeteg vér és könny hullásáról beszámoló fejezetei sorában ez a fejezet rég letűnt korok és világok hősi és lovagi legendáira emlékezteti majd a késő utókorat...

A rádióiskola órarendje

Megírta a Vasárnap, hogy szeptember 14-től a vallás és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolát rendszeresít, amely naponta fél 9 órától 10 óráig tart előadásokat. Az első napon, szeptember 14-én Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter szól az ifjúságnak.

Az alábbiakban közöljük a Rádióiskola órarendjét:

a 6—10 éves népiskolába járó gyermekekhez

minden hétköznap reggel 8.30-tól 8.45-ig szól a rádió. A 10 évnél fiatalabb tanulók ezenkívül még 9 óra és 9 óra 5 perc között az ifjúsági híreket is hallgassák meg.

A 10—14 éves tanulók számára a középfokú oktatási anyagból

8.45-től 9 óráig és 9.30-tól 9.40-ig közvetít a rádió naponként egy-egy előadást. A 8.45-től 9 óráig

terjedő előadásban hétfőn történelemből, kedden magyarból, szerdán történelemből, csütörtökön magyarból, pénteken németből, szombaton földrajzból folyik az oktatás. **9.30 és 9.40 között** hétfőn fizikából, kedden latinból, szerdán mennyiségtanból, csütörtökön vegytanból, pénteken természetrajzból, szombaton latinból kapnak útmutatást, illetve kis összefoglaló előadást a 10 és 14 év közötti tanulók. A 9 órától 9.05-ig tartó ifjúsági hírek ehhez a korcsoporthoz is szólnak.

A 14—18 éves diákok, a felsőbbfokú oktatási anyagból naponta négy előadást kapnak, mégpedig az elsőt 9.05-től 9.20-ig, a másodikat 9.20-tól 9.30-ig, a harmadikat 9.40-től 9.50-ig, a negyediket 9.50-től 10 óráig.

A naponkénti négy-négy előadás sorrendje:

hétfőn: magyar, ipari ismeretek, vagy honvédelmi ismeretek, mennyiségtan, latin; kedden: történet, ének, fizika, német; szerdán: magyar, gazdaságtan, vegytan,

földrajz; csütörtökön: történet, háztartástan, mennyiségtan, latin; pénteken: magyar, könyvtel, fizika (csak három előadás); szombaton: történet, neveléstan, természetrajz, német.

Az ifjúsági híradás 9 órától 9.05 percig ehhez a korosztályhoz is szól. A pénteken szabadon hagyott 9.50 és 10 óra közötti időben nemzetiségi, népiszkolai előadás van.

Mint hogy a fenti órarend helyéről-hétre változtalan, tanácsos, hogy a tanulók ezt az órarendet kivágják és elteszik maguknak, hogy mindig tudják, mikor vannak az őket érintő előadások.

A 10 éven aluli gyermekek számára 8.45 és 9 óra közt pihenő van s 9.05 perckor számukra véget is ér a Rádióiskola. A középfokú ismereteket hallgató 10 és 14 év közötti tanulók 9.05 és 9.30 között az aznap hallgatott első előadás feldolgozásával foglalkozhatnak, míg a felsőbbfokú ismereteket hallgató 14 és 18 év közötti diákoknak a nekik szülő napi két előadás után 9.30-tól 9.40-ig van pihenőidejük.

ELSŐTÍTÉS:

Este 9 órától hajnali 4 óráig

A honvédelmi miniszter rendelete értelmében

a légóttalmi elsőtitétést szeptember 10-étől kezdve az ország egész területén 21 óra-
kor kell végrehajtani.

A rendelet tehát már érvénybe lépett.

Az elsőtitétést hajnali 4 óráig tart.

A rendelet nem vonatkozik a

közforgalmú vasútsakra, amelyeknek járművein az elsőtitétést a sötétség beálltakor kell végrehajtani és napkelteig kell fenn tartani. A városok központilag kikapcsolható közvilágításának és a járműveknek az elsőtitétése az eddigi 23 óra helyett 22 órakor kezdődik.

Az elsőtitétésre vonatkozóan egyébként az eddigi rendelkezések maradnak érvényben.

SZÁSZ LAJOS közellátásügyi miniszter:

A ruházati cikkekkel a végtelenségig kell takarékoskodnunk

Szász Lajos közellátásügyi miniszter nyilatkozatot adott a közellátás egyes alapvető kérdéseiről. Hangzottatta, hogy fáradságos, kitértő munkával

sikerült az élelmickeknel a létfenntartáshoz szükséges élelmiszermennyiségeket szerény keretek között mindenki számára biztosítani.

Egyben azonban annak a megállapítására is törekedünk, hogy melyek azok a társadalmi rétegek, amelyeknek rendszeres ellátásával az élelmiszer és ruházati gondjait fokozott mértékben kell csökkentenünk.

Három csoport van, amelyek kielégítése fokozott gondoskodást igényel: a mezőgazdasági munkások, a gazdasági eselédék népes csoportja s a hadiüzemek munkásainak ezrei, végül a szerény kereseti lehetőséggel bíró kistisztviselők rétege.

Részletesen foglalkozik azután a miniszter a három csoporttal, megállapítva, hogy

mindhárom csoportba tartozókat jogosan tarthatnak igényt a gondosabb és bősebb ellátásra.

A továbbiakban arról beszélt, hogy

az új terménybeszolgáltatási rendszer keretén belül mezőgazdaságunk kiállotta a próbát. Isten segítségével a kenyeret mindenki számára biztosítani tudjuk. Az időjárás azonban jelentős mértékben rontotta más irányban a termés kilátásait.

Az ebből folyó nehézségek azonban kellő találékonysággal meg-

oldhatók. Az élelmiszerben tehát különösebb aggodalomra nincsen ok. Komolyabb a helyzet az ipari ellátás terén, ahol még körültekintőbb irányítás és találékonyság sem tudja legyőzni, legfeljebb enyhíteni az áruk előállításához szükséges nyersanyaghiányt folytán jelentkező nehézségeket.

— Azt kell mondanom, hogy

a ruházati cikkekkel a végtelenségig kell takarékoskodnunk. Készleteink és lehetőségeink korlátozottak. A régi-vel teljes értékű új nyersanyagot teremtenem nem tudunk. Mégis vállalkozunk a dolgozó rétegek felruházására és arra törekszünk, hogy arányos legyen az elosztás és megszűnjön a tehetősebbek készletgyűjtése.

Ezután azt a kérését fejezte ki, hogy

mindenki takarékoskodjék mindennel, de főként ruhával és lábbelivel, tegyünk félre minden előítéletet, hiúságot és alszemérmet.

Teremtünk meg a fényes, kifordított ruha és föltozott cipők divatját! A mai idők nem teszik lehetővé, hogy az állam a közellátás keretén belül egyeseket a többség rovására több ruhával és lábbelivel lásson el.

A Bolgár-Magyar Szövetkezeti Bizottság gyászulése

A Bolgár-Magyar Szövetkezeti Bizottság magyar tagozata gróf Somssich Gyula dr. m. kir. tiszteletes tanácsos elnöklete alatt rendkívüli ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya: III. Boris bolgár cár elhunytáról való megemlékezés volt.

Az ülésen az elnök többek között a következőket mondotta:

„Mi mindnyájan, akik a magyar bolgár testvéri viszony ápolását szívünk ügyének tartjuk, s akiknek alkalmunk volt többször, akár közvetlenül, akár közvetve a boldogult államfő nagy erényeit, rokonszemes és meggyőző egyéniségét megismerni, teljesen át-érezzük azt az óriási veszteséget, amely a bolgár testvérszerepet királyának és atyjának elvesztésével érte.

De nagy csapás érte a boldogult fejedelem oly korai eltávozásával az élők sorából a közös szövetkezeti ügyet is, amelynek mindig megértő és

jóakaró pártfogója és támogatója volt. Sohasem fogjuk elfelejteni azt a kegyes jóindulatot sem, amelyet a boldogult fejedelem a magyar szövetkezeti vezetőkkel és a magyar szövetkezeti ügygel szemben oly közvetlen megértéssel és barátságmal minden alkalommal nyilvánítt.

Minél nagyobb egy baráti nemzetnek a megpróbáltatása, minél nagyobb sorsesemények sújtják, annál közelebb érezzük magunkat bolgár testvéreinkhez és annál mélyebben érezzük át mindazt, amit a múlt és a jelen szenvedéseiből ezen testvérnép osztályrészül jutott.”

Az elnök javaslatára a Bizottság magyar tagozata úgy határozott, hogy az elhunyt bolgár cár emlékéért jegyzőkönyvileg örökölt meg és a magyar szövetkezeti tábor részéről táviratilag fejezi ki Christo Ganevnek, a Bolgár-Magyar Szövetkezeti Bizottság elnökének,

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

A világháború eseményeinek sorából Itália újátcserentőjének, a Ducenak regényes és hősi körülmények között történt kiszabadítása emelkedik ki. Ennek a történelmi jelentőségű és egyelőre beláthatatlan következményű eseménynek közvetlen előzményeit az alábbiakban foglaljuk össze.

Mussolini, július 25-iki lemondása és a Badoglio-kormány megalakulása után — mint ez most már köztudomású — állandó őrzetben volt, majd amióta Badoglio letétette az olasz hadsereggel a fegyvert, kifejezetten fogságban volt. A *leavesvőnemi szerződés tilkos záradéka értelmében ki akarták őt az angolokhoz szállítani.*

Az olasz fegyverletétel zűrzavara viszonyokat teremtett Olaszországban. A németek ugyanis gyors intézkedésekkel ellensúlyozták az eseményt és elejét vették annak, hogy a Tengely megroppanásából az angolszások különösebb hasznot húzzanak. Észak- és Közép-Olaszországban a német haderő vette át teljesen az irányítást, az olasz hadsereg egy része csatlakozott a németekhez, másrészt lefegyverezték. Ugyanez történt a Balkánon lévő olasz seregekkel.

Szeptember 10-én este Hitler vezér és kancellár rádióbeszédét mondott az olaszországi eseményekről. Beszédében élesen elítélte az olasz kormány elárását; rámutatott arra, hogy a feladás államférlak szeptember 8-án estig, a fegyverletétel tényleges nyilvánosságra hozataláig, állandóan azt hangsúlyozták, hogy Itália folytatja Németország oldalán a háborút, pedig a fegyverszüneti szerződést már szeptember 3-án aláírták. Rámutatott a Führer arra, hogy Németország minden támogatást és segítséget megadott Olaszországnak. Nagy szeretettel és elismeréssel emlékezett meg a Duce-ról, akit az olasz föld legnagyobb fiának nevezett az antik világ összeomlása óta.

Beszédét a Führer Németországnak és a német hadseregek Európa érdekében hozott áldozatai esetével és annak hangsúlyozásával fejezte be, hogy Németország soha nem tér le a szövetségi hűség teljesítésének útjáról. A beszéd utolsó mondatai a következőképpen hangzottak:

— Annak a népnek, amely ezeket a megpróbáltatásokat a Gondviselés előtt megállja, a Mindenható végül is megadja a győzelem habérkoszorúját és ezzel az élet díját. Ennek pedig Németországnak kell lennie és minden körülmények között az is lesz!

Hitler beszédének elhangzása után két nappal, szeptember 12-én este a rádió világra röptette a hír:

a Duce-t német ejtőernyősök kiszabadították fogságából.

A szinte regényes bravúr részleteit csak lassan kerültek nyilvánosságra. Kétféle, hogy a Duce elfogtatása óta szigorúan őrizték, tartózkodási helyét sűrűn változtatták. Utólagára egy szint megközelíthetetlen hegyen őrizték. Innen szöktették meg német rohamosztárok és Észak-Olaszországba vitték.

A Duce, akivel együtt több lefartóztatott faszista vezető is kiszabadították, kiszabadulása után nyomban hosszabb telefonbeszélgetést folytatott a Führerrel, majd ugyanezek kiszabadított családjaét ment. Észak-Olaszországban megalakult a faszista nemzeti kormány és Mussolini megkezdte a faszista hadsereg szervezését.

Olaszország területén egyébként ádáz harcok folynak. Dél-Olaszország több helyén partraszálltak az angolszások, a kemény német ellenállás során azonban súlyos veszteségeket szenvedtek.

A keleti arcvonalon a bolsevisták elkecseregett támadásai közben a németek tervszerűen folytatják az ellenséges erők fermorzsolását és arcvonalrövidítő hadmozdulataikat.

Buleáriában a régensztanus új kormányt alakított. Az új miniszterelnök *Kozsior*, a lemondott Pólov-kormány volt pénzügyminisztere.

A zalai megyegyűlésen Hercege Ferencet ünnepelték. Zala vármegye törvényhatósági bizottságának közgyűlésén *Telman* Sándor közgyűző megemlékezett Hercege Ferencnek az irodalom és a közélet terén szerzett érdemeiről. Indítványára vitéz *Teleki* Béla gróf főispán a vármegye közönsége nevében táviratban köszöntötte a 80 éves Hercege Ferencet, aki zalai szőlőbirtokos is.

PÉTI NITROGÉN MŰVEK R.T.

Budapest, V., Nádor-utca 21

Péti Mészsalétrom, Péti Só, Kénsavas ammóniák, Szénkénegy

A Falu-Gazdaszövetség tagjaként működő GAZDAKÖRÖK A FÖLD NÉPÉNEK SZELLEMI ÉS GAZDASÁGI ERŐSSÉGEI

Lélekemelően szép ünnepséget állt szeptember 8-án Rákospesében község gazdatársadalmá: ezen a napon avatták fel a Gazdakör új székházát. Az avató ünnepség keretében, immár az új székházban, tartotta meg a *Gödöllői Járási Mezőgazdasági Bizottság* ezévi őszi rendes közgyűlését. Az ünnepségen képviseltették magukat a fontosabb gazdaintézmények és szervezetek.

Megjelent *Harsányi László*, a járás kiváló főszolgabírája és *Csorna Lajos*, Rákospesében közszerepben álló főjegyzője is. A *Falu-Gazdaszövetség* képviselőtében *Barloss Károly*, a *Vasárnap* szerkesztője vett részt az ünnepségen.

Az ünnepséget rendező gazdakör, járási és községi mezőgazdasági bizottság nagyszerű, tanulmányos és sokirányú műsort állított össze. Elsősorban kállai *Nagy László* gazdaköri elnök udvarán működéssel bemutatják a Pestmegyei Közföldügyi Szövetkezet által egy sokgyermekes családnak juttatott siló-töltőgépet és kállai *Nagy László* értékes előadást tartott a *silózás jelentőségéről*.

A római kat. és református istentisztelet után a rákospeséi gazdanap résztvevői a Hősök Szobrához zárandokoltak, amelynek talapzatára *Csala Sámuel* gödöllői gazdaköri elnök helyezett el, lendületes kis beszéd kíséretében koszorút.

Ezután *Kaposy Ödön* állattenyésztési főfelügyelő megejtette a járás törzskönyvezett állatainak szemléjét és bírálatát.

Közben megnyílt a református iskolában rendezett terménykiállítás. A bírálóbizottság tagjai voltak: a *Falu-Gazdaszövetség* részéről *Barloss Károly* szerkesztő; a Vármegei Gazdasági Felügyelőség képviselőtében *Májer Jenő* igazgató; a Duna-Tiszai Közi Mezőgazdasági Kamara részéről *Kadli Nagy Béla* kerületi intéző; *Ungheury Gyula* járási gazdasági felügyelő; végül *id. Zsiák István*, a helyi mezőgazdasági bizottság elnöke.

A Kamara, a Pestmegyei Gazdasági Egyesület és a Falu-Gazdaszövetség díjait a következők nyerték kiállított terményeikért: *K. Nagy László*, *Zsiák György*, ifj. *Kovács István*, *K. Szabó János*, ifj. *Zsiák István*, *Barizs Sándor*, *Mózer György*, *Pádár János*, *Tóth József*, *Varga Sámuelné*, v. *Velez András*, *Kovács János*, *B. Tóth Mária*, *Horváth Lajos*, *Weiland Béla* és *Mihály Károly*.

A diszközgyűlés

Az új, felavatott gazdaköri székházban tartott mezőgazdasági bizottsági diszközgyűlésen *Mayer Jenő* bizottsági elnök elnökölt. Rövid megnyitó beszéde után *Gáll Imre*, a járási mezőgazdasági bizottsági tiszt. elnöke tartott mélyszántó, gyönyörű avatóbeszédet. Beszédében

a gazdaköröket egy-egy kis városkához hasonlította, amelyekben a közös bajok, nehézségek leküzdésére tömörül a gazdatársadalom, hogy, mint *Zrinyi* idejében a végvárok vitézei, őrt álljanak a gazdaerdekek felett, szólitgatván egymást *Zrinyi* jelszavával: Szó-lal, szó-lal virrasztó!... A gazdaköri szellem ápolására, az egység megővésére és megszilárdítására intette a saját erjéből gazdaköri székházat építő gazdatársadalmát.

A nagyhatású ünnepi beszéd után *Mayer Jenő* elnök számolt be a járási mezőgazdasági bizottság működéséről, majd a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlést követő gazdaebéd során *Harsányi László* főszolgabíró a jelenlévők lelkes ünneplése közben a Főméltóságú Urat köszöntötte föl: *Barloss Károly* a Falu-Gazdaszövetség üdvözlőjét tolmácsolva hangsúlyozta hogy

a gazdatársadalom helyzetének orvoslását kizárólag a gazdaköri és szövetkezeti mozgalom sikerétől várhatja. Rámutatott arra, hogy a Falu-Gazdaszövetség, amely a gazdaközönség szabad társuláson alapuló országos érdekképviseleti szerve és együttes érdekképviseleti intézménye, a községeknek is szeretettel és felkészülten segít a föld népének érdekeit.

Zsivanovits Béla gazdasági főtanácsos a Pestmegyei Gazdasági Egyesület üdvözlőjét tolmácsolta. *K. Nagy László* gazdaköri elnök javaslatára az ünnepség résztvevői időközben táviratban köszöntötték vitéz *Endre László* dr. vármegyei alispánt, *Nagy Kornél* ref. lelkész felszólalása után *id. Zsiák István* kispapja *Harsányi*

ARANYAT ÉR A GAZDÁNAK A CIKÓRIA

*László főbíró*t köszöntötte fel meleg szavakkal, majd a hallgatóság lelkes sürgetésére a község népszerű főjegyzője, *Csorna Lajos* mondott lelkes beszédet. Több felszólalás után lelkes hangulatban ért véget a szép ünnepség.

ennél kisebb tétel vásárlásánál mázsánként 50 fillér költséget kell levonni.

Ugyanezért le kell vonni a vasútra vagy hajóhoz való fuvarozás jövahagyói költséget. Ha a kukorica szállítási 10 tonnas vasúti koscsikban történik, a kereskedői kötelese a termelői árat gyűjtési és egyéb költségek levonása nélkül lefizetni. A Gabonaforgalmi Központ által takarmányozási célokra kiutalt és kereskedői raktárból vagy közraktárból kiszolgált, valamint más községből a rendeltetési állomásig bérmentve szállított csöves kukorica átadási ára mázsánként 3 pengővel, a morzsolts kukorica ára pedig mázsánként 4 pengővel magasabb. A rendeltetben megállapított árak legmagasabb és egyben legalacsonyabb árak, ezektől eltérő árat a termelőnek fizetni nem szabad.

Az ideai termésű kukoricát október 31-ig vételre fel kell ajánlani

Az 1943. évi termésű kukorica beszolgáltatásáról közzétettügyi miniszteri rendelet jelent meg a hivatalos lapban. Eszerint

a beszolgáltatási köteleesség teljesítésére szánt csöves vagy morzsolts kukoricát 1943 október 31-ig kell valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek vételre felajánlani.

A kereskedő köteles a kukoricát megvásárolni, vagy legkésőbb az 1944. május 31-ig történő szállításra lekötni.

A gazdálkodó köteles 1943 október 31-ig nyilvántartó hatóságnál nyilatkozni, hogy a még hátralékos zsirbeszolgáltatási köteleességének a szállításra lekötött kukoricának, hízott sertésnek az 1944 február 28-ig történő szállításával vagy ugyanezen idő utáni szállításra lekötésével, vagy a 100.800/1943. K. M. számú rendelet II. számú mellékletében felsorolt termények valamelyikének beszolgáltatásával kíván eleget tenni.

Ha a nyilvántartó hatóság a nyilatkozat adataiból megállapítja, hogy a felajánlott terményekből a beszolgáltatás biztosítottak nem látszik, a községi közzététési bizottságot a gazdálkodó teljesítőképességének megvizsgálására utasítja. Ha a gazdálkodó zsirbeszolgáltatási köteleességének mikénti teljesítéséről nem nyilatkozik a meghatározott ideig, vagy ha hátralékos zsirbeszolgáltatási kötelezettségének teljesítése másképpen biztosítva nincsen, a nyilvántartó hatóság felszólítja a hiánytó buzaegység számának megfelelő kukorica beszolgáltatására. Ezt a kukorica-mennyiséget köteles a gazdálkodó valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek három nap alatt vételre felajánlani. Ha a gazdálkodó a felszólításnak nem tesz eleget, a főszolgabíró szükséghez képest karhatalom igénybevételeivel intézkedik.

Ha a vételre felajánlott kukorica mennyisége morzsoltsan a

30 q-t, csövesen az 50 q-t nem haladja meg, a kereskedő azt a gazdálkodó kívánására köteles azonnal átvenni.

Ha a felajánlott kukorica az előbbi mennyiséget meghaladja és a gazdának megfelelő raktárhelyisége nincs, a kereskedő 15 napon belül köteles a kukoricát átvenni. Ha a gazdának a megőrzésre alkalmas helyisége van, a kereskedő hat hónap alatt köteles átvenni a kukoricát és a hatósági ár 80%-áig az adásvételi ügylet megkötésekor előleget köteles adni.

A vételárat az átvétel idejére és helyére megállapított hatósági ár és az átvételkor meglevő súly szerint kell megállapítani.

Az országos és a körzeti kereskedő az általa vagy részére megvásárolt kukoricamennyiséggel csak a Gabonaforgalmi Központ utasításai szerint rendelkezhetik. Ipari célokra csak a közzététügyi miniszter előzetes engedélye alapján lehet kukoricát feldolgozni. A rendelet megállapítja, hogy a kukorica darálásért 8 százalékos terméshibát és 1 százalékos porlást számolják szabad felszámítani. A vámkeresményt vételre jogosult kereskedőnek kell felajánlani.

A kukorica új ára

A közzététügyi miniszter egy másik rendeletével megállapította a csöves és morzsolts kukorica 1943—44. évre érvényes árait. A csöves kukorica ára mázsánként az ország egész területén a következők: szeptemberben 20,80, októberben 21,90, novemberben 23,30, októberben 24,20, 1944 januárban 25,—, februárban 25,90, márciusban 26,80 pengő. A morzsolts kukorica termelői ára szeptemberben 28,10, októberben 29,30, novemberben 30,50, decemberben 31,30, januárban 32,10, februárban 33,—, márciusban 34,—, áprilisban 35,20, májusban 36,— pengő. Az 1942-ben vagy régebben termelt morzsolts kukorica ára az 1943—44. gazdasági év egész folyamán az ország egész területén mázsánként 36,— pengő. Az árak 15 tonnas tételben berakott árura vonatkoznak. Az

Tenyészbikavásár Gömörben

A *Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület* és a *Gömör-Kishontvármegyei Állattenyésztő Egyesület* folyó október hó 3-án *Rimaszécsen* rendezti szokásos őszi *tenyészbikavásárját*. A vásár szarvasmarhadíjazásokkal egybekötve a községi vásártéren reggel 9 órakor kezdődik. A vásárra a telvérszimmintái és magyar-tarka fajtacsoportokból mintegy 120 drb jóminőségű, már előzetesen osztályozott tenyészképes bikát vezetnek elő a gömöri tenyésztők, tehát a vásár jó alkalomnak kínálkozik köztenyésztésre szolgáló bikák beszerzésére.

TEL.: 128-042

GAZDATUDOMÁNY

Bikaborjak nevelése

A bikanevelés egyike a legjövődelműbb állattenyésztési ágazatoknak. Természetesen csak elsőrangú származású szülők ivadékaikat érdemes bikának nevelni, mert a nevelés sok költséget igényel. Ezt pedig csak a valóban sikerült példányoknak ára tudja megteríteni. Ezért szokták mondani, hogy csak elsőrangú tenyészetek hivatottak arra, hogy tenyészbikákat neveljenek.

Az idők folyamán már nemcsak az uradalmi tenyészetek, hanem egyes kisgazdák is igen értékes tenyészanyaghoz jutottak, minek következtében ők is foglalkozhatnak bikaneveléssel.

A bikaborjakat már a tejeltartás idején is bőségesben takarmányozzák, mint az üsző- vagy tinóborjakat. Ha bizonyos tenyészetekben az üsző- és tinóborjakat 3 hónapig szoptatják, akkor ott a bikákat csak 4 hónap elteltével választják el. A fejlettségre igen nagy súlyt helyező tenyészetek a különösen értékes bikaborjakat 5-6 hónapig engedik szopni, sőt a csecsestől való leválasztás után még hónapokig teljes vagy zablisztes felőzött tejjel itatják.

A farka vagy borzderes növénydekbikáknak jó minőségű szénából 9 hónapos korukban 6, 1 éves korukban 8, 1 1/2 éves korukban 10, 2 éves korukban 12 kg-ot is szoktak adni napi adagul; az abrakadag pedig 3-5, kivételesen 6 kg, aszerint, hogy milyen abrak áll rendelkezésre és hogy milyen gyors fejlődést óhajt a tenyésztő. Az abrakkeveréket főleg zab-, árpa-, kukoricadarából, lenmag-, tökmag-, napraforgópogácsából, borsóból, lóbaból, stb. állítják össze.

Konyhasóból legyen a napi adag 2-4 dekagramm.

Ha lucerna, here- vagy más pillangósszénát etetünk, akkor külön mézszadagolásra nincs szükség, de réti széna mellett indokolt az abraknak 1-1 kg-ára 1-1 dekagramm szénasavas meszet hinteni.

Az ivóvíz fogyasztást is elegendő naponta 24-32 literre korlátozni. Ha ugyanis a növénydebika nagyon sok vizet iszik, akkor megnő a hasa, ennek következtében meghajlik a háta, meglazul a válla, fűzőtt lesz a mellkasa. Már pedig az ilyen deformált áll-

latért már nem fizetnek magas árat.

A hajtató nevelés, illetve a szervezet elpuhulásának ellenlétesítésére nagyon fontos, hogy a növénydebikáknak alkalmuk legyen a mozgásra. A szabad legeltetés nem mutatkozik megfelelőnek, mert a legelőn a növénydebikák sokat verekednek, egymást ugrálják, stb. A mi tenyésztőink ezt a feladatot úgy oldják meg, hogy naponta 5-6 km-es távolságra el-elvezik őket, vagy kötéts járomban hajtják teleunyáron 2-2 óra lefolyásig.

A növénydebikák orrsúlynyébe 1/4-1 éves korukban orrkarikát kell fűzni.

Természetes, hogy az értékes bikaborjaknál a bórpolásra, körömápolásra is nagy gondot kell fordítani. Eladás (kiállítás) előtt 6 héttel meg kell nyírni a növénydebikákat, mert rövidebb szőrköntséssel tetszősebbek.

Vetési munkák októberben

Október hónap legfontosabb mezőgazdasági munkája, a szeptemberben megkezdett őszi vetések folytatása és befejezése. A repcének az őszi árpanak, az őszi takarmányoknak és a rozsnak már a földben kell lenni. Különösen a gyengébb, homokosabb talajokon fontos a korábbi vetés, hogy a kikelt növények eléggé megerősödjék a télbe. Az ország nyugati részének kiváló vályogtalajain már szeptember közepén meg szokták kezdeni a búza vetését is, mert az a tapasztalat, hogy ott ezek a korai vetések adják a legnagyobb termet. A korai vetésnél csak akkor lehet líbia, ha a környéken sokáig nincs több kizöldült vetés, mert akkor a vetést károsító legyek mind erre az egy vetésre rakják petéiket s akkor nagy lesz a légy-

kár. A búza rendes vetési ideje általában október első fele.

Vetni csak beérett, porhanyó talajba szabad, amelyben a fiatal növény a fejlődéséhez szükséges életteltételeket megtalálja. A talaj beérédec a talajbaktériumoknak a munkája. E baktériumok elszaporodásához és munkájuk elvégzéséhez bizonyos időre van szükség. Ezért a vetéstől legelőbb 3-4 héttel a vetés előtt kell elvégeznünk. A közbeseő 3-4 héttel nem szabad azonban magára hagyni a talajt, mert akkor a korai szántással nem sokat használunk. Ha hantos a talaj, akkor meg kell hengerelni, néhány nap után pedig meg kell fogasolni. Ha a gyommagvak kikeltek, akkor epügy, mint jobb eső után keresztben-hosszában meg kell fogasolni. Ha a gyomművelés gyökérezetével már erősen megkapaszkodott a talajban úgy, hogy a fogas nem tudná kiszelni vagy ha a talaj erősen megülledett, akkor lókapával vagy gruberrel kell azt megjártni.

A vetést lehetőleg vetőgéppel végezzük, mert a közvetlenül a vetőmagoknak csak egy része kerül a helyes mélységre, a többi a talaj felszínén marad és a madarak prédájává lesz, más része sekélyen kerül a földbe s ha kikel is, később vagy a szárazság vagy a fagy következtében elpusztul.

A búzavetőmagot elvetés előtt feltétlenül meg kell esávozni, hogy a kőszögtől természetünk megmentsük. A esávozással kapott utasítás szerint a esávozószert vízben feloldjuk és az oldatot kádba öntjük. A búzát szákkal kibéltet kosárba tesszük. Ezután a kosarat behelyezzük a kádba, a búzát abban jól átörzsoljuk, hogy a szemek felületén lévő őröszegőket az oldat megölhesse. A folyadék felszínére kerülő léha szemeket és szemetet leszedjük, utána a kosarat a folyadékból kivesszük jól lecsurgatjuk és a búzát ponyvára öntjük, hogy megszáradjon. Elvetni csak akkor szabad, mikor már megszáradt.

helo kötelezettség alól szabaduljon, karhatalom felhasználásával az állatot azonnal elhajította. A közellátásügyi miniszter közzétette a következőket is: hogy

a szarvasmarhaigénybevételéről kiadott rendelkezések pontatlan megtartása azzal a következménnyel jár, hogy az ország szarvasmarhaállománya pusztulásnak indul, de ez a közellátás zavartalanúságát is veszélyezteti.

Az igénybevételnek nem az a célja, hogy a mezőgazdasági termelés, a tejszolgáltatás továbbra a tejszűrés céljából nélkülözhetetlen állatállományt megőrizdék, hanem az, hogy a különben is fogyasztásra kerülő kifejezetten vágóállatok a spekuláció elkerülésével jussanak kellő időben a fogyasztóhoz.

Úgy rendelkezett tehát a közellátásügyi miniszter, hogy ha valamely község a rá kivetett igénybevételnek csak a mentes állomány igénybevételével tudna eleget tenni, akkor az illető község kötelezettségét enyhíteni kell és egy másik nagyobb szarvasmarhaállománnyal rendelkező község kötelezettségét kell megfelelően megterhelni. Hangsúlyozza a miniszter, hogy az igénybevétel mindig a tényleg meglévő állatállományt terhelheti tekintet nélkül a tulajdoni viszonyra. A közzétett értelmében az egyes gazdák szarvasmarhaállománya az igénybevételre csak az által az előjáróság által terhelhető meg, mely az állatállományt nyilvántartásba vette. Felhívja a miniszter az illetékes hatóságok figyelmét arra, hogy rendelkezéseit pontosan és szigorúan tartásba be.

A közellátásügyi miniszter felhívja a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy a szarvasmarhaigénybevétel végrehajtás és az azt ellenőrző hatóságokat utasítsák a hivatkozott rendeletekben foglaltakra, továbbá az ellenőrzés szigorítására.

Orvosolják a szarvasmarhaigénybevétel során felmerült panaszokat

Már a földművelésügyi miniszter megengedett érdeklődésében arról, hogy a szarvasmarhaigénybevétel kapcsolatban panaszok merültek fel. A közellátásügyi miniszter most ebben az ügyben közzétett intézkedéseit valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez. Közzétételében utalt arra, hogy az ország minden részéből érkező panaszok alapján úgy látja, hogy a szarvasmarhaigénybevételről kiadott rendelkezéseit bizonyos vonatkozásokban figyelmen kívül hagyják. A helyi hatóságok például sok esetben nem fordítanak gondot a rendelet egyes pontjaira és a gazdasági

munkálatok elvégzésének nélkülözhetetlen igazsálatokat, vemhes teheneket, valamint olyan fejősteheneket is vesznek igénybe, amelyek után tulajdonosi közellátási célt szolgáló tejszállítási kötelezettségüknek eleget tesznek.

Több helyen előfordult, hogy valamelyik község már megengedte a kijelölést és a szarvasmarhaállomáson akkor még az átadás előtt áthajította az állatot egy másik törvényhatóság területén lévő legelőjére. Ott azután az illetékes községi előjáróság a szarvasmarhát ugyancsak igénybevette és hogy ezáltal a saját községet ter-

Az idén a bérmaakkoltatást is engedélyezik. A takarmányhiányra való tekintettel országos érdeke, hogy ebben az évben minden makkoltatási lehetőséget kihasználjunk. A sertéstartó gazdáknak azonban nem mindegy, áll megfelelő saját erdtérület a makkoltatás céljára rendelkezésre. Ezért az illetékesek most felhívják a sertéstartó gazdák figyelmét arra, hogy az idén a bérmaakkoltatást is engedélyezik. Az ezirányú kérévényeket a földművelésügyi miniszternek kell beadni az erdő fekvése szerint illetékes erdőfelügyelő-séghez. A kérévényeket soron kívül intézik el.

Minden gazda tudja, hogy állatait a pusztulástól a Chinoin gyártmányú **DISTOL** menti meg. Ezért bízik minden gazda a Chinoin gyártmányú **FUTOR**-csontképző és **PEKK D-vitamin** készítményben.

FALU-GAZDASZÖVETSÉG

Újpuszta telepés községben szeptember 8-án gazdaköri alakuló gyűlés volt, amelyen a Falu-Gazdaszövetség képviselőjében Kovács János titkár vett részt.

Az alakuló gyűlést Boros Géza tanító nyitotta meg. A Magyar Hísekegy elmondása után meleg szavakkal üdvözölte a Falu-Gazdaszövetség kiküldöttjét és gazdatársait, majd annak a reményének adott kifejezést, hogy közös munkával el tudják érni azokat az eredményeket, amelyek a gazdálkodás fejlesztését teszik lehetővé. Főlkérte Kovács János titkár, tartsa meg előadását a gazdakörök fontosságáról és munkájáról.

Kovács János titkár hangoztatta, hogy

a mai nehéz, háborús időkben különös jelentősége van a gazdakörök szervezésének, hogy termelésünket fokozni tudjuk. A gazdakörök a község védőbástyái és magyarságunk erősségei. Ott meríthet öntudatot, tudást és lelkesedést a gazdatársadalom további munkájához. Ott tanuljuk meg egymást megbecsülni, a testvérszeretetet kimélyíteni, mert ez az út, amelyen gazdanépünk megtalálja önmagát.

Több hozzászólás után egyhangú lelkesedéssel a következő tisztikart választották meg: **Díszelnökök:** Sebestyén Kálmán főjegyző, Mokos Kálmán ref. lelkész; **elnök:** Molnár Dénes; **alelnök:** Edes Vince. **A választmány tagjai:** Galambos Imre, Izsó István, Szenczi Dezső, Fodor Sándor, Czibor András; **jegyző:** Boros Géza tanító; **pénztárnok:** Csintalan Elek; **ellenőr:** Mikle Dénes; **háznagy:** Góra Mátyas; **könyvtáros:** Góra Mátyas; **számviszsgáló bizottsági elnök:** Böjtös Mihály; **tag:** Kovács János.

A tisztikar megválasztása után Mokos Kálmán ref. lelkész, díszelnök köszöntötte meg a gazdákat bizalmát és felhívta a figyelmüket arra, hogy az összefogás mellett ki kell tartani, mert csak így tudjuk magyarságunkat erősíteni.

Szeptember 12-én Kovács János titkár a nagyrábéi ezüst-

kalásos gazdaköri alakuló közgyűlésen vett részt.

Ványai Imre ezüstkalásos gazda, gazdasági előjáró, elnökjelölt köszöntötte a Falu-Gazdaszövetség vezetését és kiküldöttjét. Kovács János titkár vezette le a közgyűlést, felolvasta a tisztikar jelölő listáját, melyet egyhangú lelkesedéssel fogadott el a közgyűlés.

Díszelnök: Sipos Károly ref. lelkész és dr. Gyarmathy József főjegyző; **elnök:** Ványai Imre ezüstkalásos gazda, gazdasági előjáró; **alelnökök:** ifj. Erős András, Kővér Zsigmond, Gara Sándor; **választmányi tagok:** Gyenge Jenő, Szabó Lajos, Sólyom Károly, Gyarmati János, Turuczkaik Károly, Nagy Sándor, Takács Sándor, Bende Imre, Pete Sándor, Parti Károly, Fekete Károly, Tikos Albert; **jegyző:** Gyenge Károly; **pénztárnok:** Pánti Béni; **ellenőr:** Dajka Imre; **háznagy:** Herpai Károly; **könyvtáros:** Turuczkaik Imre; **számviszsgáló bizottsági elnök:** ifj. Fegyver Imre; **tagok:** Parti Imre, Sólyom Gyula.

Ezután Kovács János titkár ismertette a Falu-Gazdaszövetség munkáját, melyet a gazdakörökkel karöltve a gazdatársadalom érdekében kifejt.

Nem szétforgácsolni kell a gazdatársadalmat, hanem a gazdakörök szervezésén keresztül egy központi szervezetbe, a Falu-Gazdaszövetségbe kell tömöríteni, hogy ezáltal központi irányítással eredményes munkát tudjunk kifejezni. Szövetségünk vándorkönyvtárak és más kiadványok küldésével elősegíti a kulturális haladást, az önművelést, melynek nagy fontosságát az ezüstkalásos gazdakör már felismerték. Ebből a közös munkából termelődnek ki az egészséges szövetkezeti eszmék és gondolatok is, melyek a gazdatársadalmat a jobb jövő felé vezetik.

Ványai Imre megválasztott elnök zárószavai után felvetődött egy **Földbérlet Szövetkezet** alakításának terve, melyet az Országos Központi Hitelszövetkezet keretében alakítanak meg.

ASSZONYOKNAK-LEÁNYOKNAK

Olcso befottek, kevés cukorral

A bodzalekvárt kevés helyen ismerik, pedig igen józú, vitamindús eledel s ami legfontosabb: pénzbe sem kerül, mert egy kis utánjárással mindenki beszerezheti. Befőzéshez teljesen beerett, fekete bogycákat szedünk. Fürtöstül megmossuk, majd lezemezzük és hibátlan zománc edényben fakanállal összenyomkodva, a tűzhelyen felfőzzük. Gyakori keverés mellett nem tulerős tűznél iszürüsgüre főzzük és forrón beletöltjük az előmelegített üvegekbe. Másnap kevés szalicilt teszünk a tetejére és az üvegeket lekötyve, forrástól számított 20 percig gőzöljük.

Hibás, hullott, savanykásizú almából úgy készítnék almazit, hogy a gyümölcsöt megmossuk, a hibás részeket, magházat eltávolítjuk és cikkekre aprítjuk. Az így előkészített alma minden kilójára kb. 15 deka cukrot mérünk le. Az almát nagyon kevés vízzel puhára pároljuk, majd forrón átörökdjük szitán. A lemezt cukorból sűrű szirupot főzünk és hozzákeverve az almapéphez, együtt forraljuk tovább, állandó kevergetés mellett, míg tányérra osepentve megkeoesnyásodik. Ekkor még melegen üvegekbe töltjük és másnapig állani hagyjuk, majd

a tetejét szalicillel meghintve leköttözzük és félóraig gőzöljük.

Hámozott szilva eltevésénél 1 kg gyümölcsre 8 deka cukrot és 2 deci vizet számítnak szirupnak. A kiválogatott, nem túlerett szilvát jól megmossuk, majd hejját vékonyan lehámozzuk s azonnal tiszta vízzel feltábla rakjuk, amelybe keveset ecetet is tetünk. Ezután a gyümölcsöt bő vízben többször átöblítjük, felállítgatva tiszta üvegekbe rakjuk és rátöltjük a szirupot. Ha a szirup nem lenne elegendő, hogy befedje a gyümölcsöt, kevés forral vízzel pótolhatjuk. Tetejére keshegynyi szalicilt téve, az üvegeket leköttözzük és 10 percig gőzöljük.

Rumos szilva. Az érett, magbaváló szilvát kimagozzuk és jól kebesítjük, bőszerű uborkástívegekbe rakjuk. Egy kiló szilvára 5 deka cukrot és fél deci vizet számítnak, szirupot főzünk, amelyet langyosan ráöntünk a gyümölcsre, majd az egészet felöntjük rummal, gyümölcskilogrammonként 1 deci számítva. Tetejére kevés alkohollal vagy rumban feloldott tartósítószerrel teszünk, hólyagpapírral leköttözzük és száraz, hűvös helyen tartjuk. Kibontva is elláll hónapokig.

Kánya Terézia

GABONA-OSZTÁLY
Vásárol búzát, rozsot, sőt- és kukoricát, laktárnyárpál, kukoricát zabot, kelest és hajdínát

OLAJMAG-OSZTÁLY
Vásárolja az összes olajmagvakat. Szerződéses alapon, legnagyobb kedvezményrel szervezi az olajmagvak termelését.

GYAPJÚ-OSZTÁLY
Az ország gyapjútermésének begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapjúvárosokat rendtíri.

MAG-OSZTÁLY
lakarmány, magvakal, hulladékanyagokat vásárol és elad, termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELESI-OSZTÁLY fűszerszállítást, fajborók és babok, konyhakerti és virágmagvak szaradáses termelésével foglalkozik

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEMI-OSZTÁLY Velőmaglisztelés, gabona, lengeri és olajmagvak szárítása.

TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ-ÉS ALBIZOMÁNYOS

HÍREK

Az államfői zászlószalag ünnepélyes átadása. A Kormányzó Úr által adományozott államfői csapatszóló szalagot szeptember 8-án adták át ünnepélyesen a kecskeméti Zrínyi Miklós 7. honvédelmi loezernek. A zászlószalagot Plathly Pál altábornagy helyezte el az ezredzászlón a nagytemplom előtt rendezett ünnepségen. Az ünnepségen megjelent Szász Lajos m. kir. titkos tanácsos, közellátásügyi miniszter, a város országyűlési képviselője, Kiss Endre főispán, Liszka Béla polgármester, Bisza Ferenc vezérőrnagy vezetésével a helyőrség tisztikara, az egyházak, hivatalok, intézmények, vitézek, tűzharcosok küldöttsége és nagyszámú közönség. Plathly Pál altábornagy szemlélet tartott a kivonult alakulatok fölött, majd a csapatszólót a díszemelyvén elé vitték és az altábornagy beszéd kíséretében helyezte rá a Kormányzó szalagját.

Szinyei Mersé Jenő kitüntetésé. A Kormányzó Úr Szinyei Mersé Jenő dr. es. és kir. kamarás, m. kir. titkos tanácsos, vallás- és közoktatásügyi minir nek a Magyar Erdemrend nagykeresztjét adományozta.

Az októberi Országos Katolikus Nagygyűlés programja. Az Actio Catholica országos elnöksége október 1-6. napjaira Budapestre hívta egybe a XXXI. Országos Katolikus Nagygyűlést, amelynek vezető gondolata: *„Késztítsük elő a magyar jövőt szeretettel, igazsággal és munkával!”* Október 1-én lesz a Veni Sancte. 2-án ünnepélyes főpapi szentmise az Örök-Imádás-templomban. 3-án főpapi szentmise a Szent István-bazilikában, ugyanazonan délelőtt 11 órakor az első nyilvános-díszülés a Vigadóban. 4-én szentmise a ferencesek templomában, délután 5 órakor a második nyilvános gyűlés a Vigadóban. 5-én reggel szentmise, délelőtt 10 órakor egyesületi ülések, délután 5 órakor a harmadik, vagyis zárógyűlés a Vigadóban. 6-án délután 6 órakor Te Deum az Árpádházi Boldog Mária-plébániatemplomban.

Rét- és legelőgazdasági, valamint pásztorképző tanfolyamokat rendeznek. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a legeltetési társulatok és a közbirtokosságok elnökeit, mezőgazdák és egyéb gazdasági alkalmazottakat, valamint kisgazdák részére rét- és legelőgazdasági tanfolyamok tartását határozta el és a tanfolyamok megrendezésével az Országos Zöldmező-Szövetséget, valamint a mezőgazdasági szakiskolákat és a téli gazdasági iskolákat bízta meg. A tanfolyamokat a téli hónapokban az ország különböző vidékein rendezik és egy-egy tanfolyam nyolc napig tart. Az Országos Zöldmező-Szövetség rendezésében ezenkívül négynapos pásztorképző-tanfolyamok is lesznek. A tanfolyamokra a vármegyei gazdasági fellépőbizottságok, illetve a Zöldmező-Szövetségnek már most lehet jelentkezni.

Felémlik az osztálysorsjegyek árát. Azok a tárgyalások, amelyek az osztálysorsjegyek árának felémelésé ügyében folytak, befejeződtek és a végleges döntés ebben a kérdésben már meg is történt. Eszerint a sorsjegyek árát darabonként 140 pengőről 200 pengőre emelik fel. Ezek az új sorsjegyek már a legközelebbi, október 18. és 19-iki húzásoknál érvénybe lépnek. A sorsjegyek áremelésével kapcsolatban lényegesen emelik a nyvereményeket is. Az új sorsjegyek árak mellett az ezres sorsjegyek ára osztályonként 40.—, a fél sorsjegyeké 20.—, a negyedeké 10.— és a nyolcadoké 5.— pengő lesz.

„Sans-Rival” II-es

gyorsdaráló-darál:
olajos magvakat, szója-babot, kukoricát, árpát, fűszert, mákot stb

Ara 131 pengő, felárral együtt.

Szállítás utánvétellel történik.

Kapható: KIRÁLY SÁNDOR gépgyárban
Budapest, VI., Felsőerdősor 6. szám

A kötelező ipari növénytermesztés

A Futura által kiadott ismertető füzetet a Vasárnap mai számához mellékeljük

A „Futura” Magyar Szövetkezeti Központok Aruforgalmi R. T. „A kötelező ipari növénytermesztés” cím alatt ingyenes összeállított füzetet adott ki, amelyben részletesen ismerteti az ipari növénytermesztésre vonatkozó kormányrendeletet. A kis füzet első fejezete felsorolja azokat a növényeket, amelyek termelni kell, pontosan meghatározza, hogy az ország egyes vidékein milyen arányban kell ezeket a növényeket termelni, majd a következő fejezet a csere- és pótnövényeket sorolja fel. Egyik fejezet hasznos művelési tanácsokat tartalmaz; közli a vetőmagellátás módjait, ismerteti a különféle kedvezmények — termelési előleg, műtrágya — értékarmány juttatás — megszerzésének módjait; foglalkozik a kukorépa és dohány kötelező termesztésével; felsorolja a terméssel kapcsolatos fontosabb határidőket, végül közli az olajmagvak termelői árát és ipari növények bűzáegység értékét.

A pompás és nélkülözhetetlen füzetet a Vasárnap mai számunk minden példányához csatoljuk.

A hüvelyesek hántolási és őrlési díja, valamint a hüvelyesek őrlési termékeinek legmagasabb ára

A hivatalos lap szeptember 4-iki számában közzétett és egyidejűleg hatályba lépett 47.300. számú közellátásügyi miniszteri rendelet külön mellékletben tünteti fel a borsó, árpa, köles, hajdina és cirokmag hántolási és őrlési, valamint a bab és lenese őrlési termékeinek legmagasabb hántolóüzemi és malmi eladási árát, a rendelet másik melléklete pedig az e magvak hántolásánál, őrlésénél vagy rostálásánál nyert melléktermékek legmagasabb hántolóüzemi és malmi eladási árát tünteti fel. Az árakat 100 kg-ig szákkal együtt kell érteni. A száknélküli eladott hántolási és őrlési termékek métermázsánkénti ára 1,20 P-vel, a száknélküli eladott ömlesztve szállított hántolási és őrlési melléktermékek ára pedig métermázsánként 1.— P-vel alacsonyabb, a rendelet mellékletében feltüntetett legmagasabb árnál. A borsó, árpa, köles, hajdina és cirokmag hántolási és őrlési, valamint a bab és lenese őrlési termékeinek legmagasabb árát feltüntető táblázat a Budapesti Közlöny folyó 40-iki számának 6—7. oldalán található.

ÁRRENDELETEK

Szuperfoszfát

A közellátási miniszter rendeletet adott ki a szuperfoszfát-műtrágya legmagasabb árának megállapításáról. Eszerint a szuperfoszfát legmagasabb fogyasztói ára az előállító által közvetlenül fogyasztónak történő szállítása esetében mázsánként a következő: legalább 100 mázsának egy állomásra történő szállítása esetén papírszákbán 25, ömlesztve 24 pengő, 100 mázsánál kisebb mennyiségben, de legalább 50 mázsának egy állomásra történő szállítása esetén papírszákbán 25,50, ömlesztve 24,50, 50 mázsánál kisebb mennyiség szállítása esetén papírszákbán 25 pengő, míg a kereskedő a fogyasztónak mázsánként papírszákbán 26 pengőt számítáht fel a szuperfoszfátért.

Rendelet a tenyészállat-díjról

A földművelésügyi miniszter rendelettel módosította a törvényhatósági állattenyésztési alapokról szóló eddigi rendelkezések alapján szedhető tenyészállatdíjakat. Az eddigi rendelkezések alapján számított tenyészállatdíjak legalacsonyabb mértéke tehát a ketévesnél idősebb üszó után 12 pengő, bivalytén és ketévesnél idősebb bivalyüszó után 8 pengő, egyévesnél idősebb anyaujak (anyakecske) után 1 pengő. A legmagasabb mérték pedig tén és ketévesnél idősebb üszó után 20 pengő, bivalytén és ketévesnél idősebb bivalyüszó után 15 pengő, egyévesnél idősebb tenyészkecska 5 pengő és egyévesnél idősebb anyaujak (anyakecske) után 2 pengő.

A törvényhatósági állattenyésztési alapok 1944. és az ezt követő

évekre szóló költségvetésének összeállításánál a tenyészállatdíjak mértékét a fűnt felsorolt értékhatárok között az alap tényleges szükségletének figyelembevételével kell előirányozni. Ott, ahol a tenyészállatdíjak mértékét 1942 július 1-e óta nem módosították, a törvényhatóság a folyó költségvetési évre tenyészállat-pótdíjat szedhet. Még pedig tén és ketévesnél idősebb üszó után 5 pengő bivalytén és ketévesnél idősebb bivalyüszó után 3 pengő, tenyészkecska után 2 pengőt, anyaujak és anyakecska után 1 pengőt. Ez a rendelet szeptember 3-án lépett életbe.

„Gazdakötelezettségek”

éimen most jelent meg olyan szakmunka, amelyet tartalmánál és megjelenésének időpontjánál fogva a gazdatiszadsalom tagjai minden bizonytalansággal fogadnak és a közigazgatási emberek is mint kimunkált segédesszöveget használhatnak. A könyv gyakorlati összefoglalásban és világos nyelven ismerteti 1. a gazdasági munkabérek fizetése tárgyában kiadott valamennyi hatályos jogszabályt, 2. a munkabérek éimen termesztésben biztosított járandóságok és élelmezés kiszolgáltatására és elszámolására vonatkozó összes új közellátási rendelkezéseket, 3. a katonai szolgálatra bevonult gazdasági munkavállalók után a munkaadókat terhelő ellátási kötelezettségek mibenlétét és összes feltételeit, 4. A könyv ezenkívül táblázatokban közli az 1943. évben hivatalosan megállapított és a közelmúltban rendelték alapján felmért minimális és maximális gazdasági munkabéreket. A könyvet dr. vitéz Nádudjfalvy József szerkesztette, aki, mint a szóbanlévő ügyek miniszteriális referense az általános érdeklődés vonalában álló nagy anyagot a mezőgazdaság továbbá a szőlő-, gyümölcs-, kert- és erdőgazdaság szerint részletezve a hatályos összes minimális és maximális munkabéreket pedig valamennyi vármegye, város stb. területére kiterjedőleg dolgozta fel.

A 140 oldalas szakmunka ára 12 (tizenkettő) pengő. Forgalmalomba hozta Stultz Ferenc kiadóeg. Megrendelhető kiadónál Budapest, VIII. Baross-tér 4—5. II. 10.

Műkedvelők figyelmébe. *K. Pap János*, aki évtizedek óta a magyar falu felmérése érdekében dolgozik, kinek színműveit „A falu” dicsőrel bírálata és ajánlása folytán az egész országban a műkedvelők nagy sikerrel juttassák, tudatja, hogy régi jó irodalmi értékű, részben a fővárosi Nép-színházban előadott és újabban írt darabjai, melyek mind erkölcsnemesítő, nemzetvelő célt szolgálnak, klaplatok a szerzőnél, *K. Pap János*, Kaposvár, Tallian Gy. u. 35 és minden nagyobb könyvkereskedésben, 3-felvonásos ára P 3,20, jogdíj P 10; 1-felvonásos P 1,20, jogdíj P 5. Árjegyzék ingyen a szerzőnél.

Vásárok jegyzéke

Szeptember 19., vasárnap: Baja oák. — Szeptember 20., hétfő: Aknasugltag oák, Bátaszék oák, Fehérgyarmat oák, Feketeardó oák, Gölle oák, Gúta oák, Gyón oák, Gyulaj oák, Harta oá, Ipolyság oá, Jánoshalma oák, Jászárokszállás oák, Keeskemét oák, Kóka oák, Kőtegyán oák, Kótelek oák, Lovászpata oák, Mosonmagyaróvár oák, Nagysálló oák, Ökörmező oák, Paks oák, Pereg oák, Taracköz oák, Tatabánya lk, Tokaj oák, Túrkeve oák, Veresegyház oák, Veszprém oák. — Szeptember 21., kedd: Alsóság oák, Bicske oá, Csokonyasonta oák, Iharosberény oák, Kisebb áll. (se—juh) felh.—a nélküli, Ipolyság oá, Keeskemét oák, Körment oák, Nemeses oák, Rozsnyó oák, Sárközújfal oák, Somogyárd oák, Szabad-szentkirály oák, Tab oák, Tamási oák. — Szeptember 22., szerda: Bicske oák, Fajs oák, Hetény oák, Kőrösá-dány oák, Nagysálló oák, Nemesnáp oák, Olaszliszka oák, Öcsöd oák, Pétervárisa oák, Polgár oák, Poresalma oák, Püspökhatvan oák, Somogyoszob oák. — Szeptember 23., csütörtök: Eleud oák, Hajdúhadház oák, Kesz-bely oák, Koppányzántó oák, Sajtoskál oák, Szany oák, Szilgyósmolyó oá, Tiszalök oák, Zemplén oák. — Szeptember 24., péntek: Bánffyújnyud o juhvásár, Békés oák, Szilgyósmolyó oák. — Szeptember 25., szombat: Békés oák, Csonkahegyhát oák, Hídalmas oák, Magyarláp os oák, Monorfalva oák, Nagyberki oák, Somogyvár oák, Szekszárd h. se, juh és borjú felh-sal.

RÁDIÓ

Hétfő, szeptember 20-án.
 12.10 órák: Katonazenekar. 14 órák: Táncezen. 15 órák: Magyar nóták. 16 órák: Előadás. 17 órák: „Egy boldog pesti nyár”. Operett két részben. 20 órák: Zrínyi. Gópost. 20 órák: 20.40 órák: „Francia-est”. 22.40 órák: „Ossi estén”. Hangleztező.
 Kedden, szeptember 21-én.
 12.10 órák: Postászenekar. 14 órák: Fűvészek. 15 órák: Höllet. Balačenekar. 15.40 órák: Gyermekekülán. 17 órák: Magyar nóták. 17.40 órák: Hosszú ének. 18 órák: Hangverseny. 19 órák: Tarka-est. 20 órák: „Az olajos olasz”. Vigjáték egy felvonásban. 21 órák: Olasz tánczene. 22.40 órák: Szórakoztató zené.
 Szerdán, szeptember 22-én.
 12.10 órák: Levente-zenekar. 14 órák: Művészelemek. 15 órák: Táncezen. 16 órák: Előadás. 17 órák: Hangleztező. 18 órák: Honvédműsor. 19 órák: Herczeg Ferenc-est. 22.40 órák: Cigányzene.
 Csütörtökön, szeptember 23-án.
 12.10 órák: Szalonzene. 14 órák: Táncezen. 15 órák: Katonazenekar. 16 órák: Közművelődési előadás. 17 órák: „A sláger titka”. 17.50 órák: Közvetítés. 18.10 órák: Tárogatózenék. 18.30 órák: „Tartuffe”. Vigjáték három felvonásban. 20.50 órák: Zongorazámok. 21.10 órák: Előadás. 21.30 órák: Strauss-keringők. 22.40 órák: Magyar nóták.
 Pénteken, szeptember 24-én.
 12.10 órák: Hangleztező. 14 órák: Fűvészek. 15 órák: Rendőrzenekek. 16 órák: Előadás. 17 órák: Rádiózenekar. 17.50 órák: Sportközlemények. 18 órák: Német hallgatósáknak. 18.20 órák: Magyar népművészet. 19 órák: Hangversenyközvetítés Luzernből. 20.30 órák: Előadás. 21 órák: Cigányzene. 22.40 órák: Szórakoztató zené.
 Szombaton, szeptember 25-én.
 12.10 órák: Melles Balačenekar. 14 órák: Szórakoztató zené. 15 órák: Táncezen. 16 órák: Előadás a távolbárlatból. 17 órák: Nóták, dalok, versek. 17.30 órák: Csevegés. 18 órák: Táncezen. 19 órák: Hanglékek innen-onnan. 19.30 órák: Könyv név. 21 órák: Előadás sport. 21.10 órák: Vonószenegyes. 22.40 órák: Hangleztező.

Vasárnap, szeptember 26-án.
 7.30 órák: Fohász. Szózat. Reggeli zené. 8.15 órák: Irtak. 8.30: Órázat. Beszélget. 9 órák: Görögkatolikus egyházi ének és szentbeszéd. 10 órák: Reformatus istentisztelet. 11.15 órák: Egyházi ének és szentbeszéd. 12.15 órák: Levente-felóra. 12.35 órák: Székelyfővárosi Zenekar. 14 órák: Művészelemek. 15 órák: A Földművelésügyi Minisztérium előadás. 15.45 órák: Táncezen. 17 órák: Klasszikus operett-részletek. 19 órák: Csevegés. 19.10 órák: Részletek Herczeg Ferenc színműveiből. 20.20 órák: Fűvészek. 20.50 órák: Hanglékek a vasárnap sport. 21.10 órák: Vonószenegyes. 22.40 órák: Hangleztező.

BUDAPEST I.: Szeptember 23-án, csütörtökön. 17 órák: HEGYSZINI KÖZVETÍTÉS A NAGYKALLÓI GAZDASÁGI SZAKISKOLÁBÓL. — Szeptember 26-án, vasárnap, 15 órák: JÓDÖSZERŰ GAZDASÁGI TANÁCSADÓ.

BUDAPEST II.: Szeptember 21-én, kedden, 19 órák: „MEZŐGAZDASÁGI FELORA.” — Szeptember 25-én, szombaton, 19.25 órák: „MEZŐGAZDASÁGI FELORA.”

Vetésjelentés

A legújabb vetésjelentés szerint az elmúlt háromhetes időszaki rendkívül száraz és meleg időjárása a mezőgazdasági helyzetre, de főleg a még lábon álló termények fejlődésére általában kedvezőtlen befolyást gyakorolt. A betakarítási és eséplési munkálatok zavartalanul folytak, a kálászosok eséplése nagyrészt befejeződött, a korai burgonya szédesze, a korai kukorica és a kényszerérett kukorica tőrése, valamint a napraforgóaratás folyamatosan van.

A kukorica fejlődésére, a rendkívül száraz idő igen kedvezőtlen volt. Különösen sokat szenvedett a kukorica a Nagy-Alföldön, úgy a Duna—Tisza-közén, mint a Tisza-túlsón. De egy-két kisebb területű eltekintve

az egész ország területén gyenge kukoricatermés várható.

A burgonya korai féléseit általában elég jó termésre számíthatnak. A késői félések terméskeltásai a rendkívül nagy szárazság következtében lényegesen rosszabbodtak és gyengébb termést fognak adni, mint a koraiak. A rétek és legelők főnöveése a szárazság következtében a legtöbb helyen megállt. A takarmányhelyzet komoly gondot okoz.

A szőlőkre az utóbbi hetek időjárása általában kedvezőtlen volt.

KLADÓTULAJDONOS:
 „FALU” MAGYAR GAZDA
 ÉS FÖLDMŰVES SZÖVETSÉG
 FELELŐS KÉPVISELŐ ÉS KIADÓ:
 MAYER EMIL

SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY
 Altitános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Bpest, Nagymező u. 3. Nyomdaiért felelős: Racz István

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés a törvényesen védett RAKOSHEGYI BAKTÉRIUMÓRÓ

nélküli. Kaplat és megrendelhető csak AULITZKY OTTÓ
 Budapest, VII., Dohány-utca 81. I. sz. 2/a
 Árak demyona ab Budapest.

5	10	15 liter
12.16	22.86	33.66 P

a pénz előzetes beklendésénél 40 l. levanandó